

Сиг. 08001-33 А

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ
ПЕДАГОШКИ ЗАВОД НА МАКЕДОНИЈА**
ФАРЕ – ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМА НА СРЕДНОТО СТРУЧНО
ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

НАСТАВНА ПРОГРАМА ПО
ИСТОРИЈА НА МАКЕДОНИЈА

за II година

Скопје, мај 2000 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

- 1.1. **Назив на наставниот предмет : ИСТОРИЈА НА МАКЕДОНИЈА**
- 1.2. **Образовен профил и струка :**
 - 1.2.1. Образовен профил: СИТЕ ПРОФИЛИ
 - 1.2.2. Струка : СИТЕ СТРУКИ
- 1.3. **Диференцијација на наставниот предмет**
 - 1.3.1. Општообразовен предмет
- 1.4. **Година (фаза) на изучување на наставниот предмет : ВТОРА ГОДИНА**
- 1.5. **Број на часови на наставниот предмет**
 - 1.5.1. Број на часови неделно (неделен контакт) : 2 часа
 - 1.5.2. Број на часови годишно (квота на изучување) : 72 часа
- 1.6. **Статус на наставниот предмет : ЗАДОЛЖИТЕЛЕН ПРЕДМЕТ**

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

Цел на наставата по историја, е ученикот да усвои суштински, систематизирани и научно потврдени знаења за историјата на Македонија, да ги разбере и почитува историските настани и процеси на тлото на Македонија, да гради вредносен систем на мислења, ставови, погледи и да ја продлабочи историската свест и култура за вклучување во современите настани и процеси.

2.1. Општи цели:

- ученикот да се оспособи за самообразование ;
- да го поттикне критичкото мислење и мисловната активност ;
- да ги открие причинско-последичните односи меѓу историските настани и процеси ;
- да гради сопствен став и убедување ;
- да прави проценка како идеите, настаните и личностите, со текот на времето, придизвикале промени во континуитетот на историјата на македонскиот народ;
- да прави синтеза на духовниот и културниот развој на Македонецот во сите периоди од општествениот развој.

2.2. Посебни цели:

- кај ученикот да развие патриотизам, почит и љубов кон својот народ, другите народи и националности и чувство на моралност, припадност и лојалност во државата во која живее;
- да развие граѓанска свест и да се воспитува за мир и демократија ;
- да всади љубов и почит кон културата и културното наследство ;
- да ја забележи суштината, облиците и најважните настани од националноослободителното движење на македонскиот народ во XIX и XX век ;
- да се запознае во континуитет со економскиот, политичкиот, духовниот и културниот развиток на македонскиот народ.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За да може ученикот успешно да ги следи и совлада програмските содржини предвидени за II година, неопходно е да поседува подготовки – знаења од успешно реализираните содржини во воспитно – образовната работа од I година и основното образование.

Наставната програма од основното образование е изготвена врз единствен модел на концентрични кругови, и ученикот добива знаења од општата и националната историја. Со проверување на знаењата, во почетокот на учебната година, се создаваат претпоставки за успешно следење на воспитно-образовната работа и во II година .

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

ТЕМАТСКИ ЦЕЛИНИ	Број часови	КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ Ученикот :	ДИДАКТИЧКИ НАСОКИ	Корелација меѓу тематски целини и другите предме.
1	2	3	4	5
<p>ТЕМА 1</p> <p>МАКЕДОНИЈА ВО АНТИКАТА</p> <p>1.1. МАКЕДОНИЈА ВО ПРЕДИСТОРИЈАТА</p>	8	<ul style="list-style-type: none"> - да знае од каде потекнува името Македонија, и да ги определи природно-географските одлики ; - да објасни кое население живее на просторот на Македонија и кои се најстарите траги на живот – наоѓалишта. 	<ul style="list-style-type: none"> - самостојно учење преку групна форма на работа - читање и анализа на избрани текстови (Плутарх) ; 	<ul style="list-style-type: none"> - мајчин јазик, - спорт и спортски активности - активности од областа на културата
1.2. ПОСТАНОК И РАЗВИТОК НА МАКЕДОНСКАТА ДРЖАВА		<ul style="list-style-type: none"> - да се запознае за раната историја на Македонија и долготрајниот процес на нејзиното формирање; - да сознае за зацврстувањето и ширењето на Македонската држава во време на Филип II за реформите во земјата : воена и финансиска. 	<ul style="list-style-type: none"> - опишување на слики, илустрации, филмови за ликот на Александар, формирањето и ширењето на македонската држава; 	
1.3. МАКЕДОНСКАТА ДРЖАВА ВО ВРЕМЕ НА АЛЕКСАНДАР III		<ul style="list-style-type: none"> - да ги забележи основните карактеристики и особености на ликот на Александар III ; - да го описе ширењето и походот на македонската држава кон Исток; - да формира критички поглед за улогата и значењето на македонската држава. - да ги открие причинско-последичните односи за распаѓањето на државата на Александар; - да знае кои нови држави се формираа. 	<ul style="list-style-type: none"> - посета на археолошки локалитет, музеј. <p><u>Користи:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - историски атлас, - историска читанка, - слики, цртежи, ликовен материјал., - Филип II , - Александар со коњот Букефал, - Исус Христос со апостолите. 	

1	2	3	4	5
1.4. КУЛТУРАТА НА АНТИЧКА МАКЕДОНИЈА		<ul style="list-style-type: none"> - да ја истакне посебноста и значењето на јазикот кај античките Македонци; - да ги објасни причините за организирање на спортските игри; - да знае кои се наоѓалиштата од материјалната и духовната култура во Македонија. 	<p><u>Филмови :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Александар Македонски; -Исус Христос од Назарет <p><u>Карти :</u></p>	
1.5. МАКЕДОНИЈА ПОД РИМСКА ВЛАСТ		<ul style="list-style-type: none"> - да ги открие причините за македонско-римските судири; - да ги забележи последиците од паѓањето на Македонија под римска власт; - да ги открие причините за ширење на христијанството. 	<ul style="list-style-type: none"> - Археолошки наоѓалишта во Македонија; - Античка Македонија; - Македонската држава во IV век пр.н.е.; - Балканските земји под римска власт . 	

1	2	3	4	5
<p>ТЕМА 2</p> <p>МАКЕДОНИЈА ВО СРЕДНИОТ ВЕК</p> <p>2.1. ДОСЕЛУВАЊЕ НА СЛОВЕНИТЕ ВО МАКЕДОНИЈА</p>	15	<ul style="list-style-type: none"> - да го сознае процесот на населување на словенските племиња во Македонија; - да знае кои словенски племиња се населиле; - да ги објасни причините за нападите на Солун; - да го истакне значењето на симбиозата со старото население; - - - да ги потенцира причините за подпаѓање на Македонија под византиска и бугарска власт. 	<ul style="list-style-type: none"> - преставување на правците на преселување на Словените ; - читање и анализа на текстови : “Создавање на словенската писменост”, “Од житието на Климента”, “Востанието на Македонија во 969 г. против Византија” ; - опишување на ликот и делото на словенските браќа преку метод на разговор ; 	
<p>2.2. ПОЈАВА И РАЗВОЈ НА СЛОВЕНСКАТА ПИСМЕНОСТ И КУЛТУРА</p>		<ul style="list-style-type: none"> - да се запознае со процесот на христијанизација на Словените; - да ја истакне улогата, работата, значењето на благородното и хумано дело на Св. Кирил и Св. Методиј за создавањето на словенската писменост и култура. 	<ul style="list-style-type: none"> - решавање задача со употреба на наставни ливчиња со прашања по тежина и сложеност според составот на учениците; - посета на историски локалитет, музеј. 	
<p>2.3. ОХРИДСКА КНИЖЕВНА ШКОЛА</p>		<ul style="list-style-type: none"> - да го определи местото и значењето на дејноста на Св.Климент и Св. Наум; - да знае за значењето на првиот словенски универзитет. 	<p><u>Користи :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - историски атлас ; - историска читанка ; - слики, цртежи. 	

1	2	3	4	5
2.4. БОГОМИЛСКО ДВИЖЕЊЕ		<ul style="list-style-type: none"> - да го објасни богомилското движење како нова појава, религиозно и социјално движење. 	<p><u>Карти :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - старата татковина на Словените; - Македонија (со имиња на склавиниите); - Самуиловото царство ; - Македонија – востанијата на П.Делјан и Ѓ.Војтех ; <p>Ликовен материјал :</p> <ul style="list-style-type: none"> - цар Самуил - стари македонски градови - Св.Кирил и Св.Методиј. 	
2.5. САМУИЛОВАТА ДРЖАВА		<ul style="list-style-type: none"> - да ги открие причинско - последичните врски за борбата на македонскиот народ против византиската и бугарската власт; - да знае за востанието против византиската власт и создавањето на Самуиловата држава; - да ја опише битката кај Беласица и причините за пропаѓање на државата . 		
2.6. МАКЕДОНИЈА ВО XI и XII ВЕК		<ul style="list-style-type: none"> - да го објасни воспоставувањето на византиската воена – административна управа и отпорот на македонскиот народ против византиското господство и засилената феудална експлоатација. 		

1	2	3	4	5
2.7. МАКЕДОНИЈА ВО XIII и XIV ВЕК		<ul style="list-style-type: none"> - да го сфати процесот на појава на одметнување на владетелите од централната власт; - да ја објасни борбата на соседните држави за превласт во Македонија. 		
2.8. ПАЃАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА ПОД ОСМАНСКА ВЛАСТ		<ul style="list-style-type: none"> - да ги уочи општествено-политичките состојби во Македонија пред навлегувањето на османлиите; - да ја опише Маричката битка и да знае кои се последиците во Македонија со воспоставување на османската власт. 		
2.9. КУЛТУРНИТЕ ПРИЛИКИ ВО МАКЕДОНИЈА ДО КРАЈОТ НА XIV век		<ul style="list-style-type: none"> - да ја сфати заемната поврзаност на општествените промени со културните прилики во Македонија; - да ги истакне постигнувањата во литературата, уметноста; • да знае каде има материјални остатоци од овој период . 		

1	2	3	4	5
<p>ТЕМА 3</p> <p>МАКЕДОНИЈА ПОД ОСМАНСКА ВЛАСТ (ДО СРЕДИНАТА НА XIX ВЕК)</p> <p>3.1. ОПШТЕСТВЕНО-ЕКОНОМСКИ И КУЛТУРНИ ПРОМЕНИ</p>	7	<ul style="list-style-type: none"> - да ги знае основните белези на тимарско - спахискиот систем; - да ги разбере причините за економската експлоатација на рајата и даночниот систем ; - да го објасни навлегувањето на турскиот етнички елемент и раниот процес на исламизација во Македонија. 	<ul style="list-style-type: none"> - разбирање на настаните и процесите преку критичко мислење ; - применување на дијалошка метода за постигнување на поголема активност ; 	
<p>3.2. ОТПОРИ ПРОТИВ ОСМАНСКАТА ВЛАСТ</p>		<ul style="list-style-type: none"> - да прави разлика помеѓу пасивните и активните форми на отпор на македонскиот народ против османската власт; - да ги открие причините за Мариовско-прилепската буна; - да ја истакне заедничката борба на албанското, македонското и влашкото население во востанието предводено од Скендербег; - да ги опише причините, текот, задушвањето и последиците од Карпошовото востание. 	<ul style="list-style-type: none"> - користење на текст метода преку разработка на четивото “ Охридската архиепископија – ја “ <p><u>Користи :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - историска читанка ; - историски атлас ; - слики, цртежи, карта ; - Карпошево востание . 	

1	2	3	4	5
3.3. ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЈА		<ul style="list-style-type: none"> - да знае кога настанала Охридската архиепископија, и како била организирана; - да го истакне односот на османската власт кон архиепископијата, другите религии и црковни организации. 		
3.4. СЛАБЕЕЊЕ НА ОСМАНСКАТА ДРЖАВА		<ul style="list-style-type: none"> - да ги пронајде врските и причините за длабоките внатрешни промени што го зафатиле тимарско-спахискиот систем; - да ги опише видливите промени на македонските градови, нивната етничка структура и првите зачестоци на граѓанството. 		

1	2	3	4	5
<p>ТЕМА 4</p> <p>НАЦИОНАЛНООСЛОБОДИТЕЛНАТА БОРБА НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОД ДО БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ</p> <p>4.1. ПЕРРОДБАТА ВО МАКЕДОНИЈА</p>	18	<ul style="list-style-type: none"> - да знае за разбудениот, побогат општествен живот на македонскиот народ во почетокот на XIX век кој се означува како преродба; - да сфати дека отворањето на учи – лишта, литературата, уметноста, копаничарството, ја истакнуваат на преден план потребата од развивање на просветата и црковното дело во Македонија; - да го истакне учеството на Македонците во востанијата на Балканот. 	<ul style="list-style-type: none"> - решавање на проблем, т.е. истражувачка активност преку самостојна работа ; - собирање материјали, прибирање податоци, проучување ликови од локалната историја ; - формирање катче – музеј, спомен соба; 	
<p>4.2. ИСТОЧНАТА КРИЗА И МАКЕДОНИЈА</p>		<ul style="list-style-type: none"> - да го поврзе незадоволството на поробените балкански народи во седумдесеттите години на XIX в. што се изразило во масовни востанија; - да го разбере руското влијание на Балканот преку создавањето на Сан Стефанска Бугарија; - да ја објасни длабоката неправда спрема македонскиот народ Берлинскиот конгрес. 	<ul style="list-style-type: none"> - развивање на историско мислење преку користење на учебник и друга историска и уметничка литература ; - читање и анализа на текстови “Првите македонски учебници”, Разловечкото востание 1876 година”, “Кресненското востание 1878 година”, “ Последните упатства за кревање на Илинденското востание”, “ Крушевски манифест . 	

1	2	3	4	5
4.3. РАЗЛОВЕЧКО ВОСТАНИЕ		<ul style="list-style-type: none"> - да го разбере револтот на македонскиот народ во Пијанечкиот крај што го изразил преку сена – родно востание за ослободување од османската власт; - да сфати дека ова востание е вовед во борбеното искуство на македонскиот народ за наредните востанија. 	<p><u>Користи :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - историски атлас ; - историска читанка - цртежи, слики, портрети . <p><u>Карти :</u></p>	
4.4. МАКЕДОНСКО КРЕСНЕНСКО ВОСТАНИЕ		<ul style="list-style-type: none"> - да ги уочи причините за Кресненското востание кое било најизразено во Источна Македонија; - да ја сфати основната цел на востанието : ослободување и конституирање на македонската држава, изградба на власт која ќе биде на народна и верска толеранција; - да сфати дека ова востание е мошне значајно и е прва фаза на патот кон оформување на револуционерна организација за конечно ослободување на Македонија. 	<ul style="list-style-type: none"> - Македонија за време на Негушкото востание; - Македонија за време на Разловечкото востание ; - Македонија за време на Македонското востание <p><u>Ликовен материјал :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - познати преродбеници ; - познати револуционери ; - Мечкин камен ; - штабот на востанието во Крушево . 	
4.5 ПРОПАГАНДИТЕ И ПОСЛЕДИЦИТЕ ОД НИВНОТО ДЕЈСТВУВАЊЕ		<ul style="list-style-type: none"> - да знае дека соседните балкански држави развиле широка пропагандна активност за асимилација и денационализација на македонскиот народ; - да сфати дека македонскиот народ не можел да се помири со злосторската активност на туѓите пропаганди, тој се борел против туѓото духовно и политичко господство. 	<p><u>Филм :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Илинден ; - Републиката во пламен . 	

1	2	3	4	5
4.6. МАКЕДОНСКАТА РЕВОЛУЦИОНЕРНА ОРГАНИЗАЦИЈА		<ul style="list-style-type: none"> - да ја разбере улогата и значењето на идната револуционерна дејност во Македонија,; - да сфати дека основната цел на МРО била: “да ги обедини во едно цело сите неделиви елементи во Македонија - Одринско без разлика на народност за издвојување политичка автономија преку револуција“ - да развие чувство на почит, доверба, отвореност кон револуционерното дело на македонските великани во јакнењето на националноослободителната борба на македонскиот народ. 		

1	2	3	4	5
4.7. ВРХОВНИОТ МАКЕДОНСКИ КОМИТЕТ И НЕГОВАТА ДЕЈНОСТ		<ul style="list-style-type: none"> - да знае за формирањето на МК, кои биле нивните цели и односот со МРО ; - да сфати дека врховниот комитет во Бугарија имал намера МРО да ја потчини на интересите на бугарската државна политика. 		
4.8. ИЛИНДЕНСКОТО ВОСТАНИЕ		<ul style="list-style-type: none"> - да ги објасни основните цели на вооруженото востание во Македонија; - да ги сфати одлуките на Солунскиот и Смилевскиот конгрес за почеток на востанието; - да знае какво е учеството на националностите во востанието. 		
4.9. КРУШЕВСКА РЕПУБЛИКА		<ul style="list-style-type: none"> - да формира позитивен став дека во Крушево е формирана привремена востаничка власт со елементи на државност; - да сфати дека Крушевскиот Манифест е оплеменет со хуманистички идеи со револуционерен демократизам и високи принципи на еднаквост; - да поттикне свест за трајните идеали на револуционерните традиции на македонскиот народ за негова натамошна борба за слобода и независност . 		

1	2	3	4	5
4.10. ПОЛОЖБАТА ВО МАКЕДОНИЈА ПО ВОСТАНИЕТО		<ul style="list-style-type: none"> - да направи преглед од последиците на Илинденското востание, - да ја сфати суштината на Мирцешетските реформи; - да направи проценка на понатамошната иднина на македонското револуционерно движење. 		
4.11. МАКЕДОНИЈА ВО ВРЕМЕ НА МЛАДОТУРСКОТО ВЛАДЕЕЊЕ		<ul style="list-style-type: none"> - да ги разбере идеите на Младотурската револуција: целост на Отоманската империја, уништување на апсолутизмот, враќање на уставноста т.е. реформи; - да ја сфати положбата на македонското револуционерно движење во врска со младотурскиот режим. 		

1	2	3	4	5
<p>ТЕМА 5</p> <p>МАКЕДОНИЈА ОД БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ ДО НЕЗАВИСНОСТА</p> <p>5.1. МАКЕДОНИЈА ВО БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ</p>	18	<ul style="list-style-type: none"> - да знае да ги открие причините за создавањето на балканскиот антитурски сојуз; - да разбере дека најважните судири се одиграле на територијата на Македонија, а македонскиот народ зел активно учество во војната; - да ги истакне активностите на македонската емиграција во Лондон; - да сфати дека Втората балканска војна а особено Букурешкиот мир, ја разби целината на македонскиот народ. 	<ul style="list-style-type: none"> - опишување на актуелните настани, не само хоризонтално туку и вертикално низ хронолошка и каузална поврзаност во духот на новото време ; - градење критичко мислење, разбирање и почитување на другите гледања на историските настани и процеси ; 	
<p>5.2. МАКЕДОНИЈА ВО ПРВАТА СВЕТСКА ВОЈНА</p>		<ul style="list-style-type: none"> - да сознае дека Македонија во годините на војната била поделена и претворена во арена на уништување и пустошење; - да разбере дека и покрај живата активност на македонската емиграција, сепак Париската конференција ги санкционирала одредбите на Букурешкиот мир од 1913 година. 	<ul style="list-style-type: none"> - актуелизација на настаните и процесите. <p><u>Користи :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - историски атлас ; - историска читанка ; - слики, цртежи. 	

1	2	3	4	5
5.3. МАКЕДОНИЈА ПОД ВЛАСТА НА СОСЕДИТЕ		<ul style="list-style-type: none"> - да прави разлика, споредба и да ја опише дејноста на Македонците во новите услови и промени во кои се најдоа трите дела на Македонија под власта на соседите . 	<p><u>Карти :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Прва светска војна - Втора светска војна; - Окупирана и поделена Македонија; - Македонија (развој на НОВ во 1942 – 1943 година). 	
5.4. МАКЕДОНИЈА ВО ВТОРАТА СВЕТСКА ВОЈНА		<ul style="list-style-type: none"> - да сфати дека и во Втората светска војна, Македонија беше поделена и доби нова окупаторска административно-полициска власт; - да објасни дека во сите делови на Македонија започна вооружениот отпор и во наредните години се создаде народно-ослободителна војска која означуваше нов квалитет во водење на оружената борба. 	<p><u>Ликовен материјал:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Првото заседание на АСНОМ . 	

1	2	3	4	5
5.5. НАЦИОНАЛНООСЛОБОДИТЕЛНОТО ДВИЖЕЊЕ ВО ПИРИНСКИОТ И ЕГЕЈСКИОТ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА		<ul style="list-style-type: none"> - да ја поврзе борбата на Македонците во Пиринскиот и Егејскиот дел на Македонија; - да ја истакне големата улога на овие делови против фашистичкиот окупатор. 		
5.6. СОЗДАВАЊЕ НА МАКЕДОНСКАТА ДРЖАВА		<ul style="list-style-type: none"> - да го истакне големото политичко и воено значење на Февруарскиот поход; - да сфати дека со пролетната офанзива, Македонија практично претставуваше слободна територија ; - да разбере дека АСНОМ претставува државно конституирање на македонскиот народ и народности во Македонија . 		
5.7. НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО РАМКИТЕ НА ЈУГОСЛОВЕНСКАТА ФЕДЕРАЦИЈА		<ul style="list-style-type: none"> - да го проследи значењето на Република Македонија во рамките на Југословенската федерација; - да сфати дека Македонија имала свое уставно уредување, што значи постоела како држава. 		

1	2	3	4	5
5.8. ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА		<ul style="list-style-type: none"> - да го развие чувството на припадност, бидејќи Македонија во овој период ја создаде азбуката и овозможи развиток во образованието, науката и културата. 		
5.9. МАКЕДОНСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА И ДРУГИТЕ ВЕРСКИ ЗАЕДНИЦИ		<ul style="list-style-type: none"> - да знае за обновената Охридска архиепископија; - да ја истакне улогата на признатата православна црква, да ги разбере улогата, значењето на исламската и другите верски заедници . 		
5.10. САМОСТОЈНА И НЕЗАВИСНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА		<ul style="list-style-type: none"> - да го сфати процесот на осамостојување на Република Македонија; - да знае за повеќе партиски избори, референдум, донесување на првиот Устав на самостојна, суверена и независна Македонија. 		

1	2	3	4	5
5.11. МАКЕДОНЦИТЕ ВО СВЕТОТ И НАЦИОНАЛНОСТИТЕ ВО МАКЕДОНИЈА		<ul style="list-style-type: none"> - да ги уочи причините за иселувањето од Македонија; - да го сфати културно-просветното и национално-политичкото организирање на иселениците; - да поттикне свест на постојана врска на иселениците со татковината; - да го разбере процесот на заедничко живеење со сите националности, дека тие се граѓани на Република Македонија со уставни права и обврски. 		

4.2. Наставни методи и активности на учење

Во наставно – воспитната работа, наставникот треба да ги применува сите методи кои ги познава, методиката на наставата по историја и да ги користи творечки. Активниот избор и примена на наставните методи : вербално – текстуалната, демонстративно – илустративната, експерименталната и комбинираната, овозможуваат да се определи текот на наставниот час, т.е. какви и кои активности треба да ги исполни наставникот и ученикот.

Успехот во наставата во голема мера ќе зависи и од правилниот избор на разните организациони форми. Во зависност од карактерот, целта и задачите на наставната содржина, а тргнувајќи од конкретните услови во секое училиште, како и од местото и улогата на наставникот и ученикот, главно, се користат фронталната, индивидуалната, групната форма, програмирана работа, индивидуализирана, работа во парови и сл.

Активностите на наставникот

Наставникот, главно, е организатор на часот, тој определува кои методи и форми ќе ги користи, осмислува како и во кој дел од часот ќе ги примени. Тој е насочувач, постојано поттикнува дискусија, објаснува, подготвува избор на наставни и нагледни средства, цртежи, шеми, графикони, демонстрира, дава инструкции за работа, ја оценува работата на учениците и ги поттикнува на самооценување, ги активира на анализа, донесување на заклучоци, врши артикулација.

Активностите на ученикот

Активната улога и позиција на ученикот во наставата, главно, се изразува преку поттикнување и развивање на соработнички однос меѓу наставникот и ученикот, преку учење со разбирање, самостојна работа, преку користење на бројни извори на знаења, преку проблемска настава. Активностите на ученикот треба да бидат насочени кон: следење, давање одговори на поставени прашања и поставување прашања, опишување, критичко мислење и откривање на причинско-последичните врски, давање на свој суд, правилно користење на македонскиот литературен јазик, анализа, заклучок, логичко размислување и индивидуална работа.

4.3. Организација и реализација на наставата

Организацијата и реализацијата на наставата е во согласност со Законот за средно образование и годишната програма за работа на училиштето. Наставата се организира во училница, кабинет или специјализирана училница со примена на нагледни средства и активности што ги подготвува наставникот. Во зависност од условите и можностите, наставата може да се организира и надвор, како теренска настава, посета на музеј, архиви, изложби, археолошки локалитети и сл.

4.2. Наставни средства и помагала

За успешна реализација на Наставната програма по историја, наставникот ќе користи наставни средства и помагала што се определени со Нормативот за нагледни и наставни средства по историја.

За успешна реализаци настава, ќе користи аудиовизуелни средства : графоскоп, дијапроектор, кинопроектор, компјутер; ќе врши посета на историски локалитети, посета на музеи, архиви, изложби; ќе користи извори на знаења (Зборник на документарен материјал, монографии, прирачници, енциклопедии, методика за настава по историја, карти и сл.).

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следењето и вреднувањето на работата на учениците, секогаш треба да има стимулативен карактер, да мотивира и да се темели на систематска работа.

Наставникот по историја, ги вреднува усните одговори, писмените работи – домашни и училишни, рефератите, како и активностите кои ученикот ги покажува во текот на часот.

Еден од реалните инструменти за проверување и оценување на учениците е тестот. Оценката од тестот не смее да биде дефинитивна, туку напротив споредбена и да послужи за објективно заклучување на оценката.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот треба да зрачи со својот изглед, зрелост и значајна образовна улога, стручно - дидактичко-методско знаење, способност за реализирање, оценување и усовршување на Наставната програма. Тој е лидер и менаџер во наставниот процес, организатор, креативец, планер и способен да остварува комуникација со учениците, со соодветни стручни институции, работи со талентирани ученици и оспособен да применува современи форми, методи и постапки на работа.

6.2. Стандард за наставен кадар

За реализација на Наставната програма по историја во средното стручно образование, потребни се наставни кадри кои имаат завршено студии по историја на : Филозофски факултет – Институт за историја.

6.3. Стандард за простор и опрема

Наставата ќе се реализира во училиници и други простории, со средства и потребна опрема, според Нормативот за настава по историја.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка : април 2000 година

7.2. Состав на работната група :

Јосиф Милчески, раководител, самостоен педагошки советник во ПЗМ, ПЕ-Гостивар;
М-р Ванчо Ѓорѓиев, Филозофски факултет - Институт за историја - Скопје;
Д-р Коста Аџиевски, професор, Филозофски факултет – Институт за историја – Скопје;
Наум Димоски, самостоен педагошки советник во пензија;
Ѓоре Здравев, професор во ОУ “ Санде Масев” – Струмица.

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2000 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма за историја на Македонија ја одобри (донесе) _____
_____ со решение бр.: _____ од _____ 2000 година